

Paraplubestemmingsplan 'Parapluplan kleine windmolens'

Omgevingsvergunningen

Wijzigingsplannen

Uw specialist in Bestemmingsplannen

Rood voor Rood - Ruimte voor Ruimte

Ruimtelijk advies

Paraplubestemmingsplan 'Parapluplan kleine windmolens'

Plannaam: Paraplubestemmingsplan 'Parapluplan kleine windmolens'
Plantype: Paraplubestemmingsplan
Imro-idn: NL.IMRO.0175.windmolensBP001-va01
Status: Vastgesteld
Datum: September 2022

Vestiging Almelo
Twentepoort Oost 16
7609 RG ALMELO

Vestiging Zwolle
Dr. Van Wiechenweg 2
8025 BZ ZWOLLE

Vestiging Utrecht
Euclideslaan 265
3584 BV UTRECHT

T: 0546-45 44 66
E: info@bjz.nu
I: www.bjz.nu

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	PARAPLUBESTEMMINGSPLAN	5
1.3	DE BIJ HET PLAN BEHORENDE STUKKEN	5
1.4	GELDEND PLANOLOGISCH KADER.....	6
1.5	LEESWIJZER	6
HOOFDSTUK 2	BELEIDSKADERS	7
2.1	RIJKSBELEID	7
2.2	PROVINCIAAL BELEID	8
2.3	GEMEENTELIJK BELEID.....	12
HOOFDSTUK 3	PLANBESCHRIJVING	15
3.1	HISTORIE EN AANLEIDING	15
3.2	WAT IS EEN KLEINE WINDMOLEN?.....	15
3.3	UITGANGSPUNTEN	15
HOOFDSTUK 4	MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN	18
4.1	BESLUIT MILIEUEFFECTRAPPORTAGE	18
4.2	CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE.....	19
4.3	ECOLOGIE.....	20
4.4	GELUIDSHINDER	21
4.5	WATERHUISHOUDING.....	21
4.6	EXTERNE VEILIGHEID.....	23
4.7	SLAGSCHADUW EN HINDER	24
HOOFDSTUK 5	JURIDISCHE ASPECTEN EN PLANVERANTWOORDING	26
5.1	INLEIDING.....	26
5.2	OPZET VAN DE REGELS	26
5.3	VERANTWOORDING VAN DE REGELS.....	27
HOOFDSTUK 6	ECONOMISCHE- EN MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID	28
HOOFDSTUK 7	VOOROVERLEG EN INSpraak	30
7.1	VOOROVERLEG.....	30
7.2	INSpraak.....	30

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Ommen heeft, samen met veel andere gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties de ambitie om een klimaatneutrale samenleving te realiseren. De ambitie en duurzaamheidsdoelstellingen van 'Ommen energieneutraal' houden in dat het energieverbruik zo laag mogelijk is én dat er zoveel mogelijk schone hernieuwbare energie wordt opgewekt.

Om dit te bereiken is het van belang het energieverbruik te verminderen en over te schakelen op hernieuwbare vormen van energie, zoals wind- en zonne-energie. Deze laatste vorm wordt al op grote schaal toegepast, maar windenergie is nog maar beperkt vertegenwoordigd binnen de gemeente. Met uitsluitend zonne-energie is het niet mogelijk klimaatneutraal te worden. Wind en zon zijn immers complementair aan elkaar. Het biedt energetische voordelen als beide vormen van duurzame energie beschikbaar zijn; zon in de zomer, wind in de winter. Daarom is windenergie - naast het opwekken van zonne-energie - één van de duurzame energiebronnen waar de gemeente Ommen graag op wil inzetten. Dit betekent dat de gemeente ruimte wil bieden aan de toepassing van kleinschalige windmolens bij agrarische bedrijven in het buitengebied, waaraan thans een groeiende behoefte is. Dat blijkt onder meer uit de verschillende verzoeken die de gemeente onlangs heeft ontvangen.

Om te voorkomen dat (nieuwe) aanvragen ad hoc beoordeeld worden en het landschap ontsiert raakt door een gebrek aan sturing, wil de gemeente Ommen daarom in het buitengebied bij recht kleine windmolens bij agrarische bedrijven toestaan ten behoeve van de eigen energievoorziening. Met een ontheffingsmogelijkheid kan in bijzondere gevallen dit ook toegestaan worden bij niet-agrarische bedrijven en particuliere erven in het buitengebied. Deze windmolens - met een maximale tiphoogte van 25 meter - zijn op dit moment op basis van de geldende planologische kaders niet toegestaan.

Voorliggend paraplubestemmingsplan 'Parapluplan kleine windmolens' voorziet, in afwijking van het geldende bestemmingsplan 'Ommen Bestemmingsplan Buitengebied', in het toestaan van kleine windmolens - met een maximale tiphoogte van 25 meter - in het buitengebied van de gemeente Ommen, dit uitsluitend voor de eigen energievoorziening van inwoners van de gemeente. De windmolens worden niet toegestaan in gebieden die voorzien zijn van de aanduidingen 'Rivier(oevers) met natuurwaarden' en 'Natuurgebied met recreatieve waarden' of onderdeel uitmaken van een beschermd gebied (Natuurnetwerk Nederland, beschermd dorpsgezichten/of historische buitenplaatsen).

Dit paraplubestemmingsplan voorziet voor het gehele grondgebied, maar met name voor het buitengebied van de gemeente Ommen in een planologische mogelijkheid op basis waarvan kleine windmolens toegestaan worden.

1.2 Paraplubestemmingsplan

Dit bestemmingsplan is een paraplubestemmingsplan of zogenaamde thematische herziening. Het doel van dit bestemmingsplan is uitsluitend het vastleggen van een juridisch-planologische regeling ten aanzien van kleinschalige windmolens, in de gehele gemeente Ommen. De opzet van het paraplubestemmingsplan is daarom zodanig dat alle 'onderliggende' bestemmingsplannen én regelingen van kracht blijven. De herziening bestaat uitsluitend uit het toevoegen van een uniforme regeling ten aanzien van kleinschalige windmolens aan de bestemmingsplannen binnen het plangebied. De reikwijdte van voorliggend paraplubestemmingsplan betreft het gehele grondgebied van de gemeente Ommen. De exacte begrenzing van het plangebied is vastgelegd op de verbeelding. Ook de dorpskernen behoren tot het plangebied, hoewel de opgestelde randvoorwaarden kleinschalige windmolens in de directe nabijheid van woningen onmogelijk maken.

1.3 De bij het plan behorende stukken

Het 'Parapluplan kleine windmolens' bestaat uit de volgende stukken:

- verbeelding (NL.IMRO.0175.windmolensBP001-va01);
- regels.

De juridische vorm van dit bestemmingsplan betreft een parapluregeling. Een dergelijke regeling voorziet in een aanpassing van meerdere bestemmings-/wijzigings- of uitwerkingsplannen op één of meerdere specifieke onderdelen. Voor het overige blijven deze plannen onverminderd van toepassing, evenals verleende omgevingsvergunningen. Het bestemmingsplan bestaat naast deze toelichting uit een set planregels en een verbeelding. De toelichting dient slechts ter ondersteuning en heeft verder geen juridische betekenis.

1.4 Geldend planologisch kader

Voorliggend parapluplan heeft betrekking op alle ruimtelijke plannen binnen het grondgebied van de gemeente Ommen. Onder ruimtelijke plannen wordt verstaan; bestemmingsplannen, (partiële) herzieningen van bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen.

1.5 Leeswijzer

Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op het beleidskader. In Hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de windmolens, de wijze van bestemmen en de gestelde voorwaarden. Hoofdstuk 4 gaat in op de verantwoording van de milieuaspecten. Hoofdstuk 5 gaat in op de juridische aspecten en planverantwoording. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de economische uitvoerbaarheid van dit paraplubestemmingsplan. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 beschreven hoe om is gegaan met de inspraak en het vooroverleg.

HOOFDSTUK 2 BELEIDSKADERS

Dit hoofdstuk beschrijft het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifiek voor dit plan geldende uitgangspunten weergegeven. Daarbij wordt aangegeven hoe de keuzes in dit paraplubestemmingsplan zich verhouden tot de verschillende beleidskaders.

2.1 Rijksbeleid

2.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Nederland staat voor grote uitdagingen die van invloed zijn op onze fysieke leefomgeving. Complexe opgaven zoals verstedelijking, verduurzaming en klimaatadaptatie zijn nauw met elkaar verweven. Dat vraagt een nieuwe, integrale manier van werken waarmee keuzes voor onze leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zorgt voor een gezamenlijke aanpak die leidt tot een duurzaam perspectief voor onze leefomgeving. Dit is nodig om onze doelen te halen en is een zaak van overheid en samenleving.

Binnen de NOVI is een richtinggevend kader opgenomen voor de productie van de duurzame energie. Hierbij is sprake van een voorkeur voor grootschalige clustering van de productie van duurzame energie (door windmolens, eventueel in combinatie met zonnevelden) omdat dit de ruimtelijke afwenteling vermindert en bijdraagt aan kostenreductie. Hier ligt echter wel een expliciete afweging tegenover andere waarden, zoals landschappelijke kenmerken, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water en bodem en maat schappelijk en bestuurlijk draagvlak. Voorwaarde voor het toestaan van de productie van duurzame energie is dat omwonenden en inwoners van een gemeente goed betrokken zijn, invloed hebben op het gebruik van en, waar dat kan, meeprofiteren in de opbrengsten. Het is van belang aandacht te besteden aan natuurinclusief ontwerp en beheer bij duurzame energieprojecten om verstoring of aantasting van natuur en biodiversiteit zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden natuur te versterken, door bijvoorbeeld onderwaternatuur te realiseren bij windprojecten op water.

De energie-infrastructuur moet geschikt zijn voor duurzame energiebronnen en daarvoor moet ruimte gereserveerd worden. De transitie naar hernieuwbare energie vraagt meer ruimte voor transport, distributie en opslag van energie, zowel boven- als ondergronds. In plaats van enkele relatief grote 'puntbronnen' (centrales) en transport van energie in één richting zal sprake zijn van meerdere, vaak decentrale en sterk in grootte verschillende bronnen (zon-, wind- en bodemenergie) en tweerichtingsverkeer (gebruik en productie) van energie. Ook wordt opslag/conversie van energie belangrijker en zal daar meer (en ook meer verspreide) ruimte voor nodig zijn.

2.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR (voorganger van de NOVI) wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Op 1 juli 2017 is de Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigd en geoptimaliseerd instrument. Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden.

2.1.3 Toetsing van het initiatief aan het rijksbeleid

In dit paraplubestemmingsplan is een juridisch-planologische regeling voor kleine windmolens opgenomen. Met de realisatie van kleine windmolens wordt tegemoet gekomen aan het nationale belang voor transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening. Aan het toestaan van kleine windmolens van dit parapluplan is een afwegingskader gekoppeld waardoor er per locatie sprake zal zijn van een integrale afweging. Kwetsbare gebieden, waaronder het Natuurnetwerk Nederland en beschermde dorpsgezichten, zijn uitgezonderd in de bevoegdheid vanwege een te grote inbreuk van de aanwezige waarden. De toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking is niet aan de orde omdat er geen sprake is van een stedelijke

ontwikkeling. Wel sluit de ontwikkeling aan op de ambitie van het Rijk om een transitie te maken naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening.

2.2 Provinciaal beleid

Op 12 april 2017 hebben Provinciale Staten van Overijssel de nieuwe Omgevingsvisie Overijssel 2017 'Beken Kleur' en bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2017 vastgesteld. Nadien hebben er nog actualisatie en herzieningen plaatsgevonden.

2.2.1 Omgevingsvisie Overijssel

De Omgevingsvisie is een integrale visie waarin de beleidsambities en doelstellingen staan die van provinciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Overijssel. Het uitgangspunt is gericht op het jaar 2030. De visie biedt kaders in de vorm van ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en stedelijke omgeving. Daarbinnen krijgen gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en andere initiatiefnemers mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren.

In de Omgevingsvisie is de provinciale ambitie vastgelegd van een betrouwbare, duurzame en betaalbare energievoorziening met beperking van uitstoot van broeikasgassen. Daarbij zet de provincie in op een transitie waarin aan de ene kant bespaard wordt op energie door het terugdringen van het energieverbruik en het efficiënter gebruik van energie. Aan de andere kant zal er in de opwekking van energie een omslag gemaakt moeten worden van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen naar het steeds verder vergroten van het aandeel hernieuwbare energie in de energievoorziening (energie uit bronnen als de zon, wind, biomassa en ondergrond). Bij het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie geldt voor windenergie dat de provincie in ieder geval de bestuurlijke afspraken met het Rijk over het realiseren van windenergie op land wil nakomen. Belemmeringen voor het oprichten van windmolens worden zoveel mogelijk opgeheven. De clusterreis voor het oprichten van windmolens is vervallen omdat met de generieke sturing op ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit voldoende waarborgen zijn dat windmolens zorgvuldig worden ingepast in hun omgeving.

Windenergie is momenteel de meest kosteneffectieve vorm van hernieuwbare energie en het ruimte bieden aan windmolens draagt bij aan de reductie van het gebruik van fossiele energiebronnen en de CO₂-uitstoot die daarmee samenhangt. Vanwege de impact op de omgeving moet de plaatsing van windmolens op lokaal niveau afgewogen worden. In laagvliegroutes en funnels zijn obstakels zoals nieuwe windmolens niet toegestaan; in de overige uitsluitingsgebieden zijn nieuwe windmolens niet toegestaan vanwege de hoge cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden (en daarmee samenhangende recreatieve en toeristische waarde) van deze gebieden.

In de Omgevingsvisie is beschreven dat primair de verantwoordelijkheid om planologisch ruimte te maken voor windmolens bij gemeenten ligt, waarbij de provincie het kader voor eventuele locatiekeuze en ontwerp stelt. Voor alle initiatieven voor windenergie geldt dat locatiekeuze en ontwerp passend moeten zijn bij de gebiedskenmerken. De provincie geeft vanuit haar provinciale belang invulling aan het organiseren van draagvlak voor de energietransitie. Hierbij dient inzicht in nut en noodzaak van de energietransitie en ruimtelijke effecten daarvan te worden gegeven, bijvoorbeeld met behulp van de participatieladder. De gemeente is het bevoegde gezag voor de planologische afweging op basis van concrete projecten.

2.2.2 Omgevingsverordening Overijssel

De provincie beschikt over een palet aan instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. Het gaat er daarbij om steeds de meest optimale mix van instrumenten toe te passen, zodat effectief en efficiënt resultaat wordt geboekt voor alle ambities en doelstellingen van de Omgevingsvisie. Eén van de instrumenten om het beleid uit de Omgevingsvisie te laten doorwerken is de Omgevingsverordening Overijssel. De Omgevingsverordening is het provinciaal juridisch instrument dat wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is. Er wordt nadrukkelijk gestuurd op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Uitgangspunt is dat verstedelijking en economische activiteiten gebundeld worden ten behoeve van een optimale benutting van bestaand bebouwd gebied.

Zoals hiervoor beschreven streeft de provincie naar een duurzame economische structuurversterking en het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving. Forse inspanningen op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking zijn noodzakelijk om deze ambitie te bereiken en om minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen zoals kolen, olie en gas.

2.2.3 Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan de ambities van de provincie Overijssel, wordt het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel gebruikt. In dit uitvoeringsmodel staan de volgende stappen centraal:

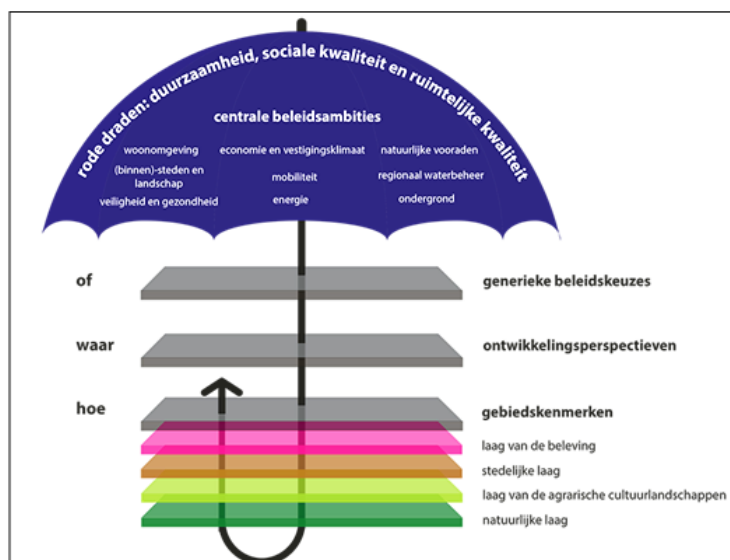
1. Of – generieke beleidskeuzes
2. Waar – ontwikkelingsperspectieven
3. Hoe – gebiedskenmerken

Bij een initiatief voor bijvoorbeeld woningbouw, een nieuwe bedrijfslocatie, toeristisch-recreatieve voorzieningen, natuurontwikkeling, etcetera kan aan de hand van deze drie stappen bepalen of een initiatief binnen de geschetste visie voor Overijssel mogelijk is, waar het past en hoe het uitgevoerd kan worden.

De eerste stap, het bepalen van de **of**-vraag, lijkt in strijd met de wens zoveel mogelijk ruimte te willen geven aan nieuwe initiatieven. Met het faciliteren van initiatieven moet echter wel gekeken worden naar de (wettelijke) verantwoordelijkheden zoals veiligheid of gezondheid. Het uitvoeringsmodel maakt helder wat kan en wat niet kan.

Om een goed evenwicht te vinden tussen het bieden van ruimte aan initiatieven en het waarborgen van publieke belangen, varieert de provinciale sturing: soms normstellend, maar meestal richtinggevend of inspirerend.

In afbeelding 2.1 is het Uitvoeringsmodel weergegeven.

Afbeelding 2.1 Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel (Bron: Provincie Overijssel)

2.2.3.1 Of - generieke beleidskeuzes

Maatschappelijke opgaven zijn leidend in het handelen. Allereerst is het dan ook de vraag **of** er een maatschappelijke opgave is. Of een initiatief mogelijk is, wordt onder andere bepaald door generieke beleidskeuzes van EU, Rijk of provincie. Denk hierbij aan beleidskeuzes om basiskwaliteiten als schoon drinkwater en droge voeten te garanderen. Maar ook aan beleidskeuzes om overaanbod van bijvoorbeeld woningbouw- en kantorenlocaties – en daarmee grote financiële en maatschappelijke kosten – te voorkomen. In de omgevingsvisie zijn de provinciale beleidskeuzes hieromtrent vastgelegd.

De generieke beleidskeuzes zijn vaak normstellend. Dit betekent dat ze opgevolgd moeten worden: het zijn randvoorwaarden waarmee iedereen rekening moet houden vanwege zwaarwegende publieke belangen. De normstellende beleidskeuzes zijn vastgelegd in de omgevingsverordening.

2.2.3.2 Waar - ontwikkelingsperspectieven

Na het beantwoorden van de **of**-vraag, is de vraag **waar** het initiatief past of ontwikkeld kan worden. In de omgevingsvisie op de toekomst van Overijssel onderscheidt de provincie zes ontwikkelingsperspectieven. Deze ontwikkelingsperspectieven schetsen een ruimtelijk perspectief voor een combinatie van functies en geven aan welke beleids- en kwaliteitsambities leidend zijn. De ontwikkelingsperspectieven geven zo richting aan waar wat ontwikkeld zou kunnen worden.

De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend. Dit betekent dat er ruimte is voor lokale afweging: een gemeente kan vanwege maatschappelijke en/of sociaaleconomische redenen in haar Omgevingsvisie en bestemmings- of omgevingsplan een andere invulling kiezen. Die dient dan wel te passen binnen de – voor dat ontwikkelingsperspectief – geldende kwaliteitsambities. Daarbij dienen de nieuwe ontwikkelingen verbonden te worden met de bestaande kenmerken van het gebied, conform de Catalogus Gebiedskenmerken (de derde stap in het uitvoeringsmodel). Naast ruimte voor een lokale afweging ten aanzien van functies en ruimtegebruik, is er ruimte voor een lokale invulling van de begrenzing: de grenzen van de ontwikkelingsperspectieven zijn signaleringsgrenzen.

2.2.3.3 Hoe - gebiedskenmerken

Ten slotte is de vraag **hoe** het initiatief ingepast kan worden in het landschap. De gebiedskenmerken spelen een belangrijke rol bij deze vraag. Onder gebiedskenmerken worden verstaan de ruimtelijke kenmerken van een gebied of gebiedstype die bepalend zijn voor de karakteristiek en kwaliteit van dat gebied of gebiedstype. Voor alle gebiedstypen in Overijssel is in de Catalogus Gebiedskenmerken beschreven welke kwaliteiten en kenmerken van provinciaal zijn en behouden, versterkt of ontwikkeld moeten worden.

De gebiedskenmerken zijn soms normstellend, maar meestal richtinggevend of inspirerend. Voor de normerende uitspraken geldt dat deze opgevolgd dienen te worden; ze zijn dan ook in de omgevingsverordening geregeld. De richtinggevende uitspraken zijn randvoorwaarden waarmee in principe rekening gehouden moet worden. Hier kan gemotiveerd van worden afgeweken mits aannemelijk is gemaakt dat met het alternatief de kwaliteitsambities even goed of zelfs beter gerealiseerd kunnen worden. De inspirerende uitspraken bieden een wenkend perspectief: het zijn voorbeelden van de wijze waarop ruimtelijke kwaliteitsambities ingevuld kunnen worden. Initiatiefnemers kunnen zich hierdoor laten inspireren, maar dit hoeft niet.

2.2.4 Toetsing van het initiatief aan het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Indien het voorliggende paraplubestemmingsplan wordt getoetst aan het Uitvoeringsmodel van de Omgevingsvisie Overijssel ontstaat globaal het volgende beeld.

4.2.4.1 Of - Generieke beleidskeuzes

Bij de afwegingen in de eerste fase 'Of – generieke beleidskeuzes' zijn artikel 2.1.5 (Ruimtelijke kwaliteit), artikel 2.1.6 lid 1 (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving) en 2.15 (Windmolens) uit de Omgevingsverordening Overijssel van belang. Hierna wordt nader op de artikelen ingegaan.

Artikel 2.1.5: Ruimtelijke kwaliteit (leden 1, 2, 3 en 5)

1. *In de toelichting op bestemmingsplannen wordt onderbouwd dat de nieuwe ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, bijdragen aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit conform de geldende gebiedskenmerken.*
2. *In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze toepassing is gegeven aan het Uitvoeringsmodel (OF-, WAAR- en HOE-benadering) die in de Omgevingsvisie Overijssel is neergelegd.*

3. *In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt gemotiveerd dat de nieuwe ontwikkeling past binnen het ontwikkelingsperspectief die in de Omgevingsvisie Overijssel voor het gebied is neergelegd.*
5. *In het kader van de toelichting als bedoeld in lid 1 wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze toepassing is gegeven aan de vier-lagenbenadering die onderdeel uitmaakt van het Uitvoeringsmodel en op welke wijze de Catalogus Gebiedskenmerken is gebruikt bij de ruimtelijke inpassing van de nieuwe ontwikkeling.*

Artikel 2.1.6: Kwaliteitsimpuls Groene omgeving (lid 1)

- a. *Bestemmingsplannen voor de Groene omgeving kunnen – met in achtneming van het bepaalde in artikel 2.1.3. en artikel 2.1.4. en het bepaalde in artikel 2.1.5. – voorzien in nieuwvestiging en grootschalige uitbreidingen van bestaande functies in de Groene omgeving, uitsluitend indien hier sociaaleconomische en/of maatschappelijke redenen voor zijn én er is aangetoond dat het verlies aan ecologisch en/of landschappelijk waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.*

Toetsing van het initiatief aan artikelen 2.1.5 en 2.1.6 lid 1

Het plan voorziet in de mogelijkheid om kleinschalige windmolens toe te staan ten behoeve van het opwekken van hernieuwbare energie, te weten windenergie. De kleinschalige windmolen gaat energie opwekken voor eigen gebruik dat volgens het bestemmingsplan voor de betreffende locatie toelaatbaar is (bijv. (agrarische)bedrijvigheid). Het leveren van stroom aan meerdere huishoudens (bijvoorbeeld namens een energiecoöperatie) is niet toegestaan. Bij de aanvragen voor kleinschalige windmolens gelden regels ten aanzien van een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Kwetsbare gebieden zijn uitgesloten. Voor de overige gebieden geldt dat, voor zover aanwezig, cultuurhistorische, natuur- en landschapswaarden niet in onevenredige mate mogen worden geschaad. Bij aanvragen voor kleinschalige windmolens op bijzondere locaties, zoals nabij monumenten, karakteristieke panden of in landschappelijke waardevolle gebieden is een (positief) advies van een onafhankelijke deskundige of het gebied van landschap en/of stedenbouw een vereiste.

Hiermee wordt voldaan aan het beleid van de provincie Overijssel met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsimpuls in de groene omgeving.

Artikel 2.15: Windmolens

In de Omgevingsvisie is de provinciale ambitie vastgelegd van een betrouwbare, duurzame en betaalbare energievoorziening met beperking van uitstoot van broeikasgassen. Daarbij zet de provincie in op een transitie waarin aan de ene kant bespaard wordt op energie door het terugdringen van het energieverbruik en het efficiënter gebruik van energie. Aan de andere kant zal er in de opwekking van energie een omslag gemaakt moeten worden van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen naar het steeds verder vergroten van het aandeel hernieuwbare energie in de energievoorziening (energie uit bronnen als de zon, wind, biomassa en ondergrond). Bij het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie geldt voor windenergie dat de provincie in ieder geval de bestuurlijke afspraken met het Rijk over het realiseren van windenergie op land wil nakomen. Belemmeringen voor het oprichten van windmolens worden zoveel mogelijk opgeheven.

Met name in de gebieden die in de Omgevingsvisie zijn aangemerkt als kansrijk zoekgebied windenergie verwacht de provincie haar taakstelling op het gebied van windenergie te kunnen behalen. In deze gebieden (ten noorden van de Vecht, tussen Staphorst-Zwolle en nabij Hardenberg en Ommen) is ruimte voor (boven)lokale ontwikkeling van windenergie. Niet overal binnen Overijssel is de oprichting van windmolens gewenst gelet op de impact die dat kan hebben op landschappelijke en natuurlijke waarden. In de verordening wordt daarom de oprichting van windmolens uitgesloten binnen het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) en de twee Nationale Landschappen (IJsseldelta en Noordoost-Twente).

Toetsing van het initiatief aan artikel 2.15

Dit paraplubestemmingsplan heeft betrekking op het volledige grondgebied, maar met name het buitengebied van de gemeente Ommen. Benadrukt wordt dat kleine windmolens naar aard en omvang niet vergelijkbaar zijn met de windmolens zoals benoemd in artikel 2.15 van de Omgevingsvisie. De hier benoemde windmolens zijn naar aard en omvang letterlijk en figuurlijk niet te vergelijken met de kleine windmolens. Desalniettemin wordt er hierna wel aan dit artikel getoetst, dit in het kader van een uitgebreide goede ruimtelijke ordening.

Bij de aanvragen voor kleine windmolens gelden regels ten aanzien van een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Voor zover aanwezig mogen cultuurhistorische, natuur- en landschapswaarden niet in onevenredige mate worden geschaad. Daarnaast zijn kwetsbare gebieden, zoals NNN uitgesloten. Bij aanvragen voor kleinschalige windmolens op bijzondere locaties, zoals nabij monumenten, karakteristieke panden of in landschappelijke waardevolle gebieden is een (positief) advies van een onafhankelijke deskundige of het gebied van landschap en/of stedenbouw een vereiste. In geval er op locaties sprake is van zogenaamde 'invliegfunnels' dan kan gesteld worden dat dergelijke kleine windmolens geen invloed hierop hebben.

Zoals aangegeven zijn de kleine windmolens naar aard en omvang niet vergelijkbaar met de windmolens uit artikel 2.15. De in dit parapluplan beschreven ontwikkelingen zijn dan ook in overeenstemming met de Omgevingsverordening Overijssel.

2.2.5 Toetsing aan het ontwikkelingsperspectief en gebiedskenmerken

In dit paraplubestemmingsplan is een juridisch-planologische regeling voor kleine windmolens opgenomen. Zoals hiervoor beschreven streeft de provincie naar een duurzame economische structuurversterking en het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving. Bij het toestaan van kleinschalige windmolens sluit men als gemeente Ommen aan bij de provinciale ambitie om een energieneutrale provincie Overijssel te bereiken. Forse inspanningen op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking zijn noodzakelijk om deze ambitie te bereiken en om minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen zoals kolen, olie en gas. Bij het toestaan van kleinschalige windmolens zal er sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing op basis van de aanwezige gebiedskenmerken. Deze verplichting vloeit voort uit het bepaalde in artikel 2.1 van deze Verordening (sturen op ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en sociale kwaliteit) waarbij in artikel 2.1.5 is beschreven dat een initiatief moet bijdragen aan het versterken van ruimtelijke kwaliteit. Bij het realiseren van een kleine windmolen dient eveneens voldaan te worden aan de ambities die in de Catalogus Gebiedskenmerken zijn opgenomen onder de vier lagen. Geconcludeerd wordt dat het initiatief in overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie Overijssel verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

2.3 Gemeentelijk beleid

2.3.1 Gemeentelijk Omgevingsplan Ommen (GOP)

2.3.1.1 Algemeen

De gemeenteraad van Ommen heeft op 7 februari 2013 het Gemeentelijk Omgevingsplan Ommen (GOP) vastgesteld. Het GOP is tevens een structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

In het GOP wordt de missie uit het Ommer Motief concreet uitgewerkt. Het plan bundelt de ambities op alle voor het omgevingsbeleid relevante beleidsterreinen: sociaal, economisch en fysiek.

2.3.1.2 Ambities GOP

In het GOP gaat men uit van de kernambitie uit het Ommer Motief. De kernambitie luidt:

"Ommen ontwikkelt zich op duurzame wijze en uitgaande van haar kernkwaliteiten, tot een groene, gastvrije en geïnspireerde verblijfsgemeente. Een leefbare gemeente voor iedereen die er woont, werkt of recreëert."

In het omgevingsplan worden om dit te bereiken bewuste keuzes gemaakt op sociaal-maatschappelijk, economisch en fysiek ruimtelijk gebied. Keuzes die er op zijn gericht de ambities en het streefbeeld uit het Ommer Motief te realiseren. De kernambitie uit het Ommer Motief wil Ommen realiseren door op duurzame wijze in te zetten op het behouden en versterken van haar ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid. Rekening houdende met en anticiperende op lokale, landelijk en internationale trends en ontwikkelingen, brengt dit een groot aantal opgaven met zich mee. De kernambitie van Ommen is vertaald in meerdere thematische beleidsambities. Per invalshoek zijn de beleidsambities zoveel mogelijk geïntegreerd en gebundeld in de volgende drie centrale thema's (3-P's):

- Welzijn en leefbaarheid (People)
Thema's: Wonen / Onderwijs / Veiligheid, gezondheid, zorg, sport en cultuur
- Welvaart en economie (Prosperity)
Thema's: Bedrijvigheid en voorzieningen / Landbouw / Recreatie en toerisme
- Omgevingskwaliteit (Planet)
Thema's: Milieu, klimaat en duurzaamheid en openbare ruimte / Natuur, landschap, water en erfgoed/ Infrastructuur, verkeer en vervoer en bereikbaarheid

In het voorliggende geval is het thema "Omgevingskwaliteit - Planet" van belang. Daarnaast zijn de gebiedsgerichte beleidsambities en de spelregels van bepaling. Op deze aspecten wordt hierna ingegaan.

2.3.1.3 Omgevingskwaliteit (Planet)

Wereldwijd is er het besef dat het gebruik van grondstoffen bij een ongewijzigd consumptiepatroon eindig is. Besparing op het gebruik van grondstoffen en energie, en slim hergebruik (van afvalstoffen en mest) zijn de belangrijkste strategieën om uitputting te voorkomen. Private partijen (bedrijven en landbouw) en publieke partijen krijgen te maken met stijgende grondstofprijzen en hebben daarmee ook een financieel motief om te investeren in innovatieve technieken en duurzame oplossingen voor de dreigende stijgende schaarste aan grondstoffen en energie. Vanuit het bedrijfsleven zijn nieuwe innovatieve vormen van energieopwekking en recycletechnieken van grondstoffen te verwachten. Hier wordt ook beroep gedaan op de gemeente die hierin een voorbeeldfunctie kan vervullen met haar eigen energievoorziening en duurzaamheid in haar beleid en de uitvoering tot uiting brengt in onder meer haar afvalbeleid (de inzameling van afvalstromen), het gemeentelijk inkoopbeleid en haar energiebeleid. Tevens stimuleert de gemeente duurzaamheid bij haar burgers, het bedrijfsleven en recreanten/bezoekers.

In tegenstelling tot zoals beschreven in de GOP zet anno 2021 de gemeente Ommen de deur naar windenergie in de vorm van windmolens open, met dien verstande dat dit de omgevingskwaliteit en daarmee de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Ommen als recreatief-toeristische toplocatie in het Vechtdal en Nederland daarmee niet verloren mag gaan.

De ambitie van de gemeente is om jaarlijks 2% energie te besparen en om tenminste 20% duurzame energie op te wekken en de uitstoot van broeikasgassen met tenminste 30% te verminderen. De uitvoering van het klimaat en duurzaamheidsbeleid verloopt volgens drie pijlers:

1. Duurzaamheid integreren in gemeentelijke beleid, planontwikkeling en uitvoering;
2. Duurzaamheid bij derden stimuleren en faciliteren;
3. Duurzaamheid in de eigen bedrijfsvoering realiseren.

Tal van activiteiten zijn ontwikkeld en in de steigers gezet, waarbij de nadruk ligt op energiebesparing in de bestaande woningbouw en bij bedrijven, en het faciliteren en stimuleren van initiatieven voor opwekking van duurzame energie. Het draagvlak en de bereidheid tot het uitvoeren van energiebesparende maatregelen is bij burgers en bedrijven, mits de juiste (financiële) instrumenten worden ingezet, groot. Daarnaast is er sprake van actieve woonkernen en buurtschappen (bijvoorbeeld buurtschap Ommerkanaal) en een actief verenigingsleven, zodat er een goede voedingsbodem is voor het uitvoeren van diverse duurzaamheidsinitiatieven. Ook zijn er binnen de gemeente diverse bedrijven aanwezig die op innovatieve manier willen investeren in het opwekken van duurzame energie.

Het is de ambitie van de gemeente de gunstige Ausgangssituatie van Ommen te behouden en te versterken, door bij nieuwe ontwikkelingen te vermijden dat de kwaliteit van de leefomgeving daarvan negatieve effecten ondervindt. Indien negatieve effecten zich manifesteren, moeten deze worden gecompenseerd of ondervangen door mitigerende maatregelen. De gemeente wil milieubewust gedrag van burgers, bedrijven en bezoekers stimuleren. Hierbij zet de gemeente in op het optimaliseren van een duurzaam (her)gebruik van grondstoffen en het zuinig omgaan met energie. Dit laatste houdt in dat zowel wordt gestreefd naar het realiseren van energiebesparing als het stimuleren van een duurzame energievoorziening.

Onderscheid wordt gemaakt in initiatieven gericht op het opwekken van duurzame energie voor eigen gebruik (zelflevering) en initiatieven gericht op grootschalige opwekking van duurzame energie. Initiatieven op het gebied van zelflevering komen door diverse stimuleringsacties van gemeente en provincie goed van de grond.

Daarnaast is de huidige ontwikkeling van de prijzen voor bijvoorbeeld zonnepanelen zodanig, dat dergelijke initiatieven ook zonder subsidie rendabel worden.

Daarnaast kunnen initiatieven gericht op grootschalige opwekking van energie (zoals met kleine windmolens) in de gemeente met dit parapluplan beter van de grond komen, hetgeen nodig is om de gestelde doelen te halen. Deze initiatieven ondervinden bij de realisatie regelmatig knelpunten op het vlak van ruimtelijke ordening, vergunningsprocedures, besluitvorming en wijzigende subsidievoorwaarden. Daardoor kent de realisatie een langere doorlooptijd. Dat vraagt een meer actieve houding van de gemeente om grootschalige initiatieven te initiëren en te faciliteren, om zo tot een versnelling en opschaling te komen. In dit kader past het dat de gemeente dit parapluplan in procedure brengt om zo tot ontwikkelingen te komen voor het opwekken van duurzame energie.

2.3.1.4 Toetsing van het initiatief aan het "Gemeentelijk Omgevingsplan Ommen"

Het voorliggend parapluplan past binnen de ambitie en ontwikkelingsrichting van de gemeente Ommen voor het buitengebied. Het plan voorziet in de mogelijkheid tot opwekking van hernieuwbare energie, te weten windenergie. Dit plan is bedoeld voor kleinschalige windmolens die gebruikt worden voor de energievoorziening van de locatie waar deze geplaatst wordt. De kleinschalige windmolen is ondersteunend aan het gebruik dat volgens het bestemmingsplan voor de betreffende locatie toelaatbaar is. Bij de aanvragen voor kleinschalige windmolens gelden regels ten aanzien van een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Voor zover aanwezig mogen cultuurhistorische, natuur- en landschapswaarden niet in onevenredige mate worden geschaad. Bij aanvragen voor kleinschalige windmolens op bijzondere locaties, zoals nabij monumenten, karakteristieke panden of in landschappelijke waardevolle gebieden is een (positief) advies van een onafhankelijke deskundige of het gebied van landschap en/of stedenbouw een vereiste.

Geconcludeerd wordt dat de ontwikkeling in overeenstemming is met het Gemeentelijk Omgevingsplan Ommen en gelet op het gehanteerde afwegingskader sprake zal zijn van een goede ruimtelijke ordening.

2.3.2 Conclusie toetsing van het initiatief aan het gemeentelijk beleid

In dit paraplubestemmingsplan is een juridisch-planologische regeling voor kleine windmolens opgenomen. Het van toepassing zijnde gemeentelijk beleid staat dit niet in de weg en is waar nodig betrokken bij het opstellen van de regels van dit paraplubestemmingsplan.

HOOFDSTUK 3 PLANBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de nut en noodzaak van het planologisch mogelijk maken van kleine windmolens in het buitengebied van de gemeente Ommen. Daarnaast wordt een toelichting gegeven op de voorwaarden zoals die zijn vastgelegd in de regels.

3.1 Historie en aanleiding

Opwekking van elektriciteit uit wind is in de jaren zeventig begonnen met kleine windmolens op boerenerven en bij woningen. In de jaren negentig verschenen de eerste echte windturbineparken op boerenland, langs wegen en in grote wateren. Het vermogen per turbine nam daarbij toe van enkele kilowatts tot 1 megawatt. Sindsdien gaat deze groei door: inmiddels worden windmolens geplaatst met vermogens van 3 tot maximaal 7,5 MW. De ashoogte van deze windmolens varieert van 90 tot 135 meter, waardoor de tiphoogte van de rotorbladen van 135 tot 198 meter reikt. Met de groei van het vermogen veranderde ook de strategie van plaatsing. Waar aanvankelijk de windturbine op het erf van de eigenaar stond, worden na 1990 steeds vaker plaatsen geselecteerd op grote afstand van woningen, waar het ruimtegebruik van het landelijk gebied zich leent voor toevoeging van windmolens. De laatste jaren is de kritiek op de komst van grootschalige windmolens toegenomen en wordt bijvoorbeeld gesproken over 'horizonvervuiling'. Onder meer als gevolg van de toenemende kritiek op grootschalige windmolens is er een terugkerende belangstelling voor kleinschalige windmolens op het eigen erf.

3.2 Wat is een kleine windmolen?

Kleine windmolens worden – zoals de naam al aangeeft – gebruikt voor kleinschalige opwekking van elektriciteit achter de meter. Onder kleinschalig wordt in dit bestemmingsplan verstaan; een windturbine waarvan de hoogte maximaal 25 meter bedraagt. Ze worden ingezet om windenergie te benutten op locaties waar dat met grote windmolens niet mogelijk of wenselijk is. De opgewekte elektriciteit wordt ter plekke verbruikt, het eventuele overschot wordt geleverd aan het openbare net.

3.3 Uitgangspunten

De gemeente Ommen wil initiatieven voor het opwekken van schone energie in de gemeente stimuleren maar ook initiëren voor de verder ontwikkeling van het opwekken van duurzame energie. Om daaraan te voldoen, is spreiding van de bronnen verstandig. Door ook elektriciteit uit wind beschikbaar te maken, wordt de spreiding van elektriciteitsopwekking verbeterd, wat de noodzaak voor en mate van opslag vermindert en het elektriciteitsnet minder belast.

Om dit goed te kunnen faciliteren is men voornemens kleine windmolens mogelijk te maken door middel van een parapluplan, welke geldt voor het gehele grondgebied maar met name het buitengebied van de gemeente Ommen. Dit is momenteel in strijd met het geldende beleid en de ter plaatse geldende bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Er zijn hierbinnen wel ontheffingsmogelijkheden opgenomen, maar deze zijn in veel gevallen niet toereikend vanwege de maximale toegestane tiphoogte van 15 meter.

De gemeente wil daarom per agrarisch bedrijf maximaal twee kleine windmolens toestaan. Indien sprake is van een aanvullende energiebehoefte dient eerst te worden beoordeeld of onder voorwaarden medewerking worden verleend aan het plaatsen van meer dan twee windmolens.

Gemeente Ommen staat in principe positief tegenover de realisatie van kleine windmolens en hanteert daarbij een 'ja, mits' benadering. Dit betekent dat windturbines in principe mogelijk zijn, mits voldaan wordt aan de voorwaarden zoals geformuleerd binnen de regels van dit bestemmingsplan. Echter blijft het ook maatwerk. Er kunnen zich nog steeds specifieke omstandigheden en belangen voordoen, waardoor de realisatie van een windmolen geen doorgang kan vinden. De gemeente ziet kansen voor het plaatsen van kleine windmolens bij agrarische bedrijven in het buitengebied. In het buitengebied waait het harder, zodat ook een maximale opbrengst gegenereerd kan worden.

Ondanks de positieve grondhouding van de gemeente, zijn er ook gebieden waar de ontwikkeling van kleine windmolens op voorhand niet mogelijk is. De windmolens worden niet toegestaan in gebieden die voorzien zijn van de aanduidingen 'Rivier(oevers) met natuurwaarden' en 'Natuurgebied met recreatieve waarden' of

onderdeel uitmaken van een beschermd gebied (Natuurnetwerk Nederland, beschermd dorpsgezichten/of historische buitenplaatsen). Ook het ontwikkelen van windmolens in woongebieden en/of stads- en dorpskernen is vanuit ruimtelijk oogpunt niet gewenst, doordat het rendement in stedelijk gebied lager is (door minder wind) en milieutechnisch ongewenste situaties ontstaan (de afstand tot omliggende woningen).

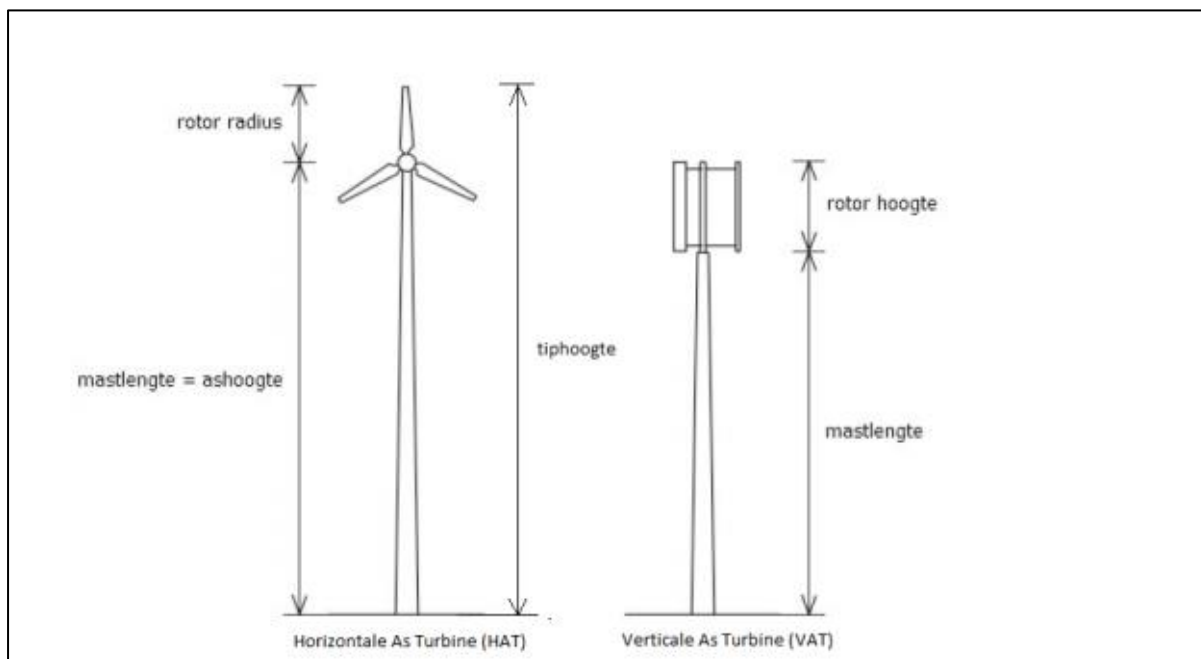
Modellen windmolens

Kleine windmolens zijn niet exact gedefinieerd wat betreft de maximale hoogte, maar vaak wordt uitgegaan van molens met een gemiddelde tiphoogte van 15 – 25 meter. In dit parapluplan is de hoogte gemaximaliseerd op 25 meter. Een belangrijk verschil met grotere molens is dat kleine molens een lokale uitstraling hebben, waarbij ze niet of nauwelijks boven andere structuren in de omgeving uit komen. Daarnaast wordt bij een kleine windmolen de opgewekte elektriciteit in de directe omgeving wordt gebruikt.

Kleinschalige windmolens zijn in veel verschillende modellen en maten beschikbaar. De windmolens zijn te verdelen in Horizontale As Turbines (HAT-type), Verticale As Turbines (VAT-type) en bijzondere types.

- *Horizontale As Turbines (HAT-type)*
Voor een HAT-type is de optimale stand naar de wind toe, de turbine zoekt zelf deze stand op met behulp van een staart of kruimotor. Hierdoor zijn locaties met een constante windrichting het meest geschikt voor dit type.
- *Verticale As Turbines (VAT-type)*
VAT-types zijn turbines die geschikt zijn voor een turbulente omgeving, door hun omgeving staan deze turbines altijd in de juiste positie ten opzichte van de wind. Hierdoor hoeft de turbine niet constant met de wind mee te draaien. Bepaalde turbines kunnen zowel horizontale als verticale luchtstromen benutten. Daardoor bereiken ze bij toepassing op hoge gebouwen een hoger rendement.
- *Bijzondere Horizontale As Turbines (of horizontale geplaatste VAT-turbines)*
Een andere vorm zijn turbines die een horizontale as hebben maar geen wieken en hierdoor meer de verschijningsvorm van een VAT turbine hebben (horizontaal geplaatst). Deze bijzondere HAT-turbines worden dan ook gelijk geschaard met de categorie VAT-turbines.

Afbeelding 3.1 laat de elementen zien waaruit de meeste HAT- of VAT-windmolens bestaan. Windmolens zijn globaal uit vier onderdelen opgebouwd: fundering, mast, gondel (waarin meestal de turbine is gevestigd) en wieken. De hoogte kan op verschillende manieren worden aangeduid. De tiphoogte is de totale hoogte van de windmolen, bestaande uit de mast (ashoogte) plus het verticaal staande rotorblad (rotorradius) in het geval van een standaard HAT-type. Bij een VAT-type bestaat de tiphoogte uit de mast (ashoogte) plus de rotorhoogte. De ashoogte is de hoogte van de mast tot het middelpunt van de bladen. Dit wordt ook de mashoogte genoemd. De rotor (of wiek) wordt dus vaak als apart onderdeel van de molen aangeduid. De rotorradius is de lengte van een enkele wiek. De rotordiameter is de doorsnede van de volledige cirkel die de ronddraaiende wieken maken.

Afbeelding 3.1 Twee typen windmolens met benaming verschillende onderdelen (Bron: BJZ.nu)

Duurzaamheid

Het planologisch-juridisch regelen van kleine windmolen is een maatregel om te voldoen aan de duurzaamheidsambities van de gemeente Ommen. Door het bieden van een toetsingskader en door planologische belemmeringen weg te nemen wordt de realisatie van kleine windmolens gestimuleerd.

Reikwijdte

De beleidsregels zijn bedoeld voor kleinschalige windmolens die gebruikt worden voor de energievoorziening van de locatie waar deze geplaatst wordt. De kleinschalige windturbine is ondersteunend aan het gebruik dat volgens het bestemmingsplan voor het betreffende agrarische bedrijf toelaatbaar is. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het leveren van energie voor het ter plaatse aanwezige bedrijf of woning.

Commercieel gebruik valt niet onder de reikwijdte van voorliggend beleid. Deze vorm van toepassing van kleinschalige windmolens is niet ondersteunend aan de hoofdfunctie en wordt gezien als zelfstandige activiteit.

HOOFDSTUK 4 MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de toelichting op het (paraplu)bestemmingsplan een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. Bovendien is een (paraplu)bestemmingsplan vaak een belangrijk middel voor afstemming tussen de milieuaspecten en ruimtelijke ordening.

Bij het beoordelen van milieu- en omgevingsaspecten voort deze soort ontwikkelingen wordt normaliter ingegaan op de volgende thema's: Besluit milieueffectrapportage, geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, geur, ecologie, archeologie & cultuurhistorie, waterhuishouding en verkeer & parkeren en slagschaduw & hinder.

4.1 Besluit milieueffectrapportage

4.1.1 Algemeen

De milieueffectrapportage is een wettelijk instrument met als doel het aspect milieu een volwaardige plaats in deze integrale afweging te geven. Een bestemmingsplan kan op drie manieren met milieueffectrapportage in aanraking komen:

- Op basis van artikel 7.2a, lid 1 Wm (als wettelijk plan);
Er ontstaat een m.e.r.-plicht wanneer er een passende beoordeling op basis van art. 2.8, lid 1 Wet natuurbescherming nodig is.
- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 3);
Er ontstaat een m.e.r.-plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 3 (plannen).
- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 4);
Er ontstaat een m.e.r.-(beoordelings)plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 4 (besluiten).

In het Besluit m.e.r. neemt het wijzigingsplan een bijzondere positie in, want het kan namelijk tegelijkertijd opgenomen zijn in zowel kolom 3 als in kolom 4 van het Besluit m.e.r.. Of het wijzigingsplan in deze gevallen voldoet aan de definitie van het plan uit kolom 3 of aan de definitie van het besluit uit kolom 4 is afhankelijk van de wijze waarop de activiteit in het wijzigingsplan wordt bestemd. Als voor de activiteit eerst één of meerdere uitwerkings- of wijzigingsplannen moeten worden vastgesteld dan is sprake van 'kaderstellend voor' en voldoet het wijzigingsplan aan de definitie van het plan. Is de activiteit geheel of gedeeltelijk als eindbestemming opgenomen voldoet het aan de definitie van het besluit.

Een belangrijk element in het Besluit m.e.r. is het (in feite) indicatief maken van de gevalsdefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst). Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.

4.1.2 Situatie plangebied

Dit parapluplan voorziet in het planologisch mogelijk maken van kleine windmolens in het buitengebied van de gemeente Ommen en voldoet aan de definitie van een 'besluit' als bedoeld in het Besluit m.e.r. Dit betekent dat dit paraplubestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtig is indien activiteiten worden mogelijk gemaakt die genoemd worden in onderdeel C of D van het Besluit m.e.r. en de daarin opgenomen drempelwaarden overschrijden.

Het mogelijk maken van kleine windmolens kan aangemerkt worden als een stedelijk ontwikkelingsproject en de ontwikkeling komt voor in de eerste kolom van de D-lijst horende bij het besluit m.e.r.. Windmolens worden eveneens benoemd in de C-lijst onder C22.2 en in de D-lijst onder D22.2. Deze artikelen zijn echter niet van toepassing aangezien met voorliggend parapluplan geen windmolenparken worden mogelijk gemaakt.

Hoewel de drempelwaarde niet overschreden wordt, dient evenwel een afweging te worden gemaakt inzake de externe milieueffecten (te weten middels een vormvrije m.e.r.-beoordeling). In dit geval is de gemeente Ommen de initiatiefnemer waardoor de vormvrije m.e.r.-beoordeling niet in de vorm van een meldnotitie, maar integraal in deze plantoelichting kan worden opgenomen. Hierna is de betreffende afweging opgenomen.

Het mogelijk maken van kleine windmolens blijft ruimschoots beneden de omvang uit de bijlage van het Besluit m.e.r. Hierin staat namelijk een stedelijk ontwikkelingsproject van 100 hectare of meer of 2.000 of meer woningen genoemd. Omvangrijke negatieve milieueffecten zijn hierdoor uitgesloten, waardoor het opstellen van een plan-m.e.r. niet nodig is.

In voorliggend geval hoeven de aspecten bodem, luchtkwaliteit, geur en verkeer en parkeren niet nader onderzocht te worden. Dit vanwege het feit dat:

- het bepalen of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstig gebruik van de bodem alleen noodzakelijk is in situaties, waarin personen structureel en langdurig ter plaatse verblijven. Op, nabij of binnen in een kleine windmolen wordt niet (structureel langdurig) verbleven. Tot slot wordt een windmolen niet aangemerkt als risicovolle activiteit voor de bodem (bodem);
- windmolens betreffen geen gevoelige bestemming in het kader van de Wet Luchtkwaliteit. Daarnaast heeft het gebruik van en in gebruik laten nemen van kleine windmolens geen negatieve gevolgen op de luchtkwaliteit (luchtkwaliteit).
- er geen sprake is van de oprichting van een geurgevoelig of geurbelastend object (geur);
- kleine windmolens kennen geen relevante verkeersaantrekkende werking of parkeerbehoefte. Wel dient in aanmerking genomen te worden dat een windmolen de verkeersveiligheid en de toegankelijkheid voor hulpdiensten niet in gevaar mag brengen (verkeer en parkeren).
- er is een VNG-richtlijn met een richtafstand voor 'windmolens' met een 'wieldiameter' van 50 meter. In voorliggende parapluplan worden alleen kleine windmolens toegestaan. Het aspect 'slagschaduw' kent de VNG-richtlijn niet. Aangezien de VNG-richtlijn niet toepasbaar is op de voorliggende parapluplan is op basis van specifiek onderzoek gekeken naar de effecten van de windmolens op gevoelige objecten. Door middel van toetsing aan het aspect 'akoestiek' (zie paragraaf 4.3) is aangetoond dat kleine windmolens inpasbaar zijn in de omgeving, zo ook door middel van toetsing aan het aspect 'slagschaduw' (zie paragraaf 4.5) en externe veiligheid (zie paragraaf 4.4). Op basis hiervan wordt aangetoond dat voldaan wordt aan een goede ruimtelijke ordening. Ook ten aanzien van de overige milieueffecten wordt geconcludeerd dat parapluplan voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Het aspect milieuzonering vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit plan.

In het kader van de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan is onderzoek gedaan naar de volgende aspecten, te weten geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, geur, ecologie, archeologie & cultuurhistorie, waterhuishouding, verkeer en parkeren en slagschaduw en hinder. Voor een nadere uitwerking zie de hiernavolgende paragrafen.

Uit de beoordelingen en onderzoeken die in het kader van dit bestemmingsplan zijn uitgevoerd is gebleken dat de planontwikkeling niet tot significante nadelige effecten zal leiden.

4.2 Cultuurhistorie en archeologie

4.2.1 Algemeen

In de Erfgoedwet is vastgelegd hoe met gemeentelijk erfgoed dien te worden omgegaan, wie (welke instantie of eigenaar) welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend.

Archeologie

Dit paraplubestemmingsplan doet geen afbreuk aan de huidige geldende bestemmingsplannen waarin archeologische waarden door middel van dubbelbestemmingen zijn geborgd. Op basis van deze bestaande regels wordt bepaald of er een archeologisch onderzoek nodig is of eventueel dat plaatsing op de betreffende plek ongewenst is. Vanwege het geringe oppervlak van kleine windmolens zal naar verwachting in de meeste gevallen vanuit het aspect archeologie geen onderzoek noodzakelijk zijn.

Bebouwd erfgoed

De kleine windmolens worden niet toegestaan in gebieden die voorzien zijn van de gebiedsbestemmingen 'Rivier(oevers) met natuurwaarden' en 'Natuurgebied met recreatieve waarden' in het geldende bestemmingsplan 'Ommen Bestemmingsplan Buitengebied'. Tevens zijn de kleine windmolens niet toegestaan in de NNN (Natuurnetwerk Nederland) en in 'Beschermd dorpsgezicht' en/of historische buitenplaatsen. Dit vanwege de bijzondere cultuurhistorische waarden en de samenhang in de bestaande ruimtelijke structuur.

Voor plaatsen bij monumenten, beeldbepalende en/of karakteristieke panden buiten het beschermd dorpsgezicht is altijd een positief advies van een onafhankelijk deskundige op het gebied van landschap en stedenbouw een vereiste bij een aanvraag omgevingsvergunning voor een kleine windmolen. Een Rijksmonument, beeldbepalend pand of karakteristiek pand is beeldbepalend in zijn omgeving en heeft een bijzonder karakter. Dit beeld moet niet verstoord worden door het plaatsen van een kleine windmolen, hierdoor is een zwaardere motivering noodzakelijk. Voor andere locaties kan worden volstaan met een reguliere welstandstoets.

4.2.2 Conclusie

Het aspect cultuurhistorie en archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit plan.

4.3 Ecologie

4.3.1 Algemeen

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Soortenbescherming gaat uit van de bescherming van dier- en plantensoorten. Sinds 1 januari 2017 is het wettelijk kader ten aanzien van gebieds- en soortenbescherming vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

Natura 2000-gebieden

Nederland heeft de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Wet natuurbescherming verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden.

Natuurnetwerk Nederland

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN' waarbij tevens zoveel mogelijk rekening gehouden dient te worden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De kernkwaliteiten binnen het NNN zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Voor ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van het NNN is geen ruimte, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan. Daarbij worden de zogenaamde NNN-spelregels gehanteerd: herbegrenzing van het NNN, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel.

Soortenbescherming

Wat betreft de soortenbescherming is de Wet natuurbescherming van toepassing. Hierin wordt onder andere de bescherming van dier- en plantensoorten geregeld. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden. Als hiervan sprake is, moet ontheffing of vrijstelling worden gevraagd.

4.3.2 Toetsing

Bij elke aanvraag voor plaatsing van een kleine windmolen zal per locatie gekeken moeten worden of ingrepen gedaan worden die negatieve effecten kunnen veroorzaken op de in het plangebied mogelijk aanwezige (beschermde) flora en fauna. Tevens is de verwachting, gezien de aard en omvang van een kleine windmolen, dat er bij de realisatie- en gebruiksfase van een kleine windmolen geen sprake is van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

De kleine windmolens worden niet toegestaan op of in gronden die tot het NNN behoren. De voorgenomen ontwikkeling tast de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN dan ook niet aan.

Bij elke aanvraag voor plaatsing van een kleine windturbine zal per locatie gekeken moeten worden of de Wet natuurbescherming van toepassing is. Wanneer dit het geval is, zal de initiatiefnemer een ontheffing moeten aanvragen bij de provincie Overijssel.

Ecologische aspecten vormen naar verwachting dan ook geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

4.4 Geluidshinder

4.4.1 Algemeen

Het is relevant om de geluidbelasting van kleine windmolens op omliggende woningen in het buitengebied van de gemeente Ommen, als gevolg van het voornemen, nader te beschouwen. De normering ten aanzien van geluid van windmolens is vastgelegd in het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer' (Barim) en de meet- en rekensystematiek in de 'Activiteitenregeling milieubeheer'. In het Barim is voor woningen (van derden) een norm van 47 dB Lden en 41 dB Lnight opgenomen. De norm is specifiek gericht op windturbinegeluid en is gebaseerd op de specifieke dosis-effectrelatie tussen windturbinegeluid en potentiële hinder. Deze norm leidt tot een aanvaardbaar woon- en leefmilieuklimaat. Voor het bestemmingsplan is beoordeeld of voldaan kan worden aan deze normering.

4.4.2 Situatie plangebied

Voor de geluidsnormen wordt, om de hinder voor omwonenden zo veel als mogelijk te beperken, aansluiting gezocht bij de geluidsnormen van het Activiteitenbesluit. Het totale geluidniveau wat een inrichting maximaal mag produceren op de gevel van omwonenden en andere geluidgevoelige objecten is opgenomen in het 'Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer' (Barim) en de meet- en rekensystematiek in de 'Activiteitenregeling milieubeheer'. Een kleine windmolen of een combinatie van windmolens moet, ten behoeve van het voorkomen of beperken van geluidhinder, voldoen aan de norm zoals is aangegeven in bovengenoemde regel- en wetgeving.

4.4.3 Conclusie

Geconcludeerd wordt dat de Wet geluidhinder geen belemmering vormt voor het plan.

4.5 Waterhuishouding

4.5.1 Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kunstwateren en grondwater. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel)stroomgebiedbeheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

4.5.2 Rijksbeleid

Het Rijksbeleid op het gebied van waterbeheer is vastgelegd in het Nationaal Waterplan (NWP) 2016-2021 (vastgesteld 17 december 2015). Het plan geeft op hoofdlijnen de ambities weer van het Rijk ten aanzien van het nationale waterbeleid en het daaraan gerelateerde ruimtelijke beleid. De belangrijkste ambities richten zich op waterveiligheid, zoetwater en waterkwaliteit. Maar ook de Deltabeslissingen en enkele waterafhankelijke thema's als natuur en duurzame energie hebben in het plan een plek gekregen. De doorwerking van de beleidsambities/uitgangspunten naar lagere overheden is geregeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012), het Bestuursakkoord Water (2011) en de Waterwet (2009).

4.5.3 Provinciaal beleid

In de Omgevingsvisie Overijssel wordt ruim aandacht besteed aan de wateraspecten. De ambities zijn, naast de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, gericht op de verbetering van de kwaliteit van de kleinere wateren, de veiligheid, de grondwaterbescherming, bestrijding van wateroverlast, de kwantiteit en kwaliteit van grond- en oppervlakte water en waterbeleving zowel in de groene ruimte als stedelijk gebied.

4.5.4 Waterschap Drents Overijsselse Delta & Waterschap Vechtstromen

Door de invoering van de Kaderrichtlijn Water is Nederland verdeeld in vijf deelstroomgebieden. Het deelstroomgebied Rijn-Oost wordt beheerd door de waterschappen Rijn en IJssel, Vechtstromen, Vallei en Veluwe, Drents Overijsselse Delta en Zuiderzeeland. Om te voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water hebben deze waterschappen een Waterbeheerplan opgesteld.

In de Waterbeheerplannen is aangegeven hoe het waterschap zijn taken de komende jaren (2016 tot 2021) wil uitvoeren. In het plan zijn doelen en maatregelen gesteld voor de thema's waterveiligheid, voldoende water, schoon water en het zuiveren van afvalwater. Deze zijn gericht op het:

- voorkomen of beperken van overstromingen, wateroverlast en droogte;
- beschermen en verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater en het zorgen voor een goed functionerend regionaal watersysteem;
- het effectief en efficiënt behandelen van afvalwater in de afvalwaterzuiveringsinstallaties.

4.5.5 Watertoets

Zoals in voorgaande paragrafen uiteen is gezet, wordt in het moderne waterbeheer (waterbeheer 21^e eeuw) gestreefd naar duurzame, veerkrachtige watersystemen met minimale risico's op wateroverlast of watertekorten. Belangrijk instrument hierbij is de watertoets, die sinds 1 november 2003 in ruimtelijke plannen is verankerd. In de toelichting op ruimtelijke plannen dient een waterparagraaf te worden opgenomen. Hierin wordt verslag gedaan van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie (watertoets).

Het doel van de watertoets is te garanderen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in het plan worden afgewogen. Deze waterhuishoudkundige doelstellingen betreffen zowel de waterkwantiteit (veiligheid, wateroverlast, tegengaan verdroging) als de waterkwaliteit (riolering, omgang met hemelwater, lozingen op oppervlaktewater).

4.5.6 Toetsing aan het watertoetsproces

Het waterschap Drents Overijsselse Delta en/of het Waterschap Vechtstromen zal worden geïnformeerd over het planvoornemen ten tijde van de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het plaatsen van een kleine windmolen, dit zal gedaan worden door gebruik te maken van de digitale watertoets. De beantwoording van de vragen dient aan te tonen dat er geen waterschapsbelang is en dat de grootte van het plan geen invloed heeft op de waterhuishouding. Het waterschap Drents Overijsselse Delta en/of het waterschap Vechtstromen dient een positief wateradvies te geven. Vanwege de aard en omvang kan vooralsnog er van worden uitgegaan dat in nagenoeg alle gevallen het aspect waterhuishouding geen belemmering vormt.

4.6 Externe veiligheid

4.6.1 Algemeen

Externe veiligheid is een beleidsveld dat is gericht op het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan strikte risicogrenzen. Een en ander brengt met zich mee dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten worden getoetst aan wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Concreet gaat het om risicovolle bedrijven, vervoer gevaarlijke stoffen per weg, spoor en water en transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen. Op de diverse aspecten van externe veiligheid is afzonderlijke wetgeving van toepassing. Voor risicovolle bedrijven gelden onder meer:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi);
- het Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's Zware Ongevallen 2015 (Brzo 2015);
- het Vuurwerkbesluit.

Voor vervoer van gevaarlijke stoffen geldt de 'Wet Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' (Wet Basisnet). Dat vervoer gaat over water, spoor, wegen of door de lucht. De regels van het Basisnet voor ruimtelijke ordening zijn vastgelegd in:

- het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt);
- de Regeling basisnet;
- de (aanpassing) Regeling Bouwbesluit (veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied).

De regelgeving omtrent buisleidingen is opgenomen in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Het doel van wetgeving op het gebied van externe veiligheid is het tot een minimum beperken van risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle inrichtingen en activiteiten. Het is noodzakelijk inzicht te hebben in de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en het plaatsgebonden en het groepsrisico.

4.6.2 Situatie plangebied

Kleinschalige windmolens, zoals bedoeld in dit paraplubestemmingsplan, vormen vanuit externe veiligheidsoogpunt geen risicovolle objecten. Het toestaan en plaatsen van kleine windmolens werkt dan ook niet risicoverhogend.

Wel wordt er wel rekening gehouden met (relevante) gasinfrastructuur van de Gasunie. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een kleine windmolen zal getoetst worden of de onderlinge afstand tussen een kleinschalige windturbine en gasinfrastructuur welke is opgenomen in de risicokaart of op de vigerende bestemmingsplannen, van voldoende omvang is. Indien een kleine windmolen op voldoende afstand (meer dan 30 meter) wordt gerealiseerd, heeft de plaatsing van de windmolen geen effect op de veilige ligging en integriteit van de gasinfrastructuur.

Afstand tot hoogspanningsinfrastructuur

Windmolens dienen normaliter te voldoen aan certificering. Vereiste certificering voor kleine windmolens, die dit paraplubestemmingsplan mogelijk maakt, is echter niet verplicht. Dit leidt er toe dat een kleine windmolen dan wel volgens de norm ontworpen kan zijn, maar niet getest en gevalideerd is. Daarbij komt dat een tweetal beveiligingsmechanismen bij kleine windmolens (vooralsnog veelal) ontbreekt en van groot belang zijn voor het veilig kunnen functioneren van kleine windmolens; te weten ijsdetectie en een automatisch remsysteem.

Mede door het ontbreken van certificering voor kleinschalige windmolens is in overleg met de netbeheerder een afstandseis tot infrastructuur van hoogspanningsleidingen toegevoegd aan het toetsingskader. Het is in het belang van de netbeheerder dat kleinschalige windmolens de leveringszekerheid van elektriciteit niet in gevaar brengen. In principe dient de afstand tussen een kleinschalige windturbine en de hoogspanningsverbinding minimaal de werpafstand bij minimaal 2x nominaal toerental te bedragen. Indien

hier niet aan kan worden voldaan, dan hanteert de netbeheerder onderstaande voorwaarden voor de vergunninghouder, welke opgenomen dienen te worden bij een te verlenen omgevingsvergunning.

- De installatie dient aantoonbaar regelmatig te worden gecontroleerd (minimaal 4x per jaar);
- De installatie dient bij ijsvorming te worden stilgezet;
- Het mechanisme dat ertoe leidt dat automatisch uit de wind wordt gedraaid, dient minimaal 4x per jaar aantoonbaar te worden gecontroleerd.

Afstand tot spoorbaan

Er bestaat geen wettelijk kader voor de minimale afstand die aangehouden moet worden tussen een windturbine en een spoorweg. ProRail heeft hier een interne richtlijn voor opgesteld. Hierin worden onder meer risico's voor het personenvervoer als voor het transport van gevaarlijke stoffen onderscheiden. Op verzoek van ProRail dient de afstand van de rotorbladen van de kleine windmolen tot de hoofdspoorweg, voor zover deze binnen de begrenzing van de hoofdspoorweg en lokaalspoorweg komen, bepaald te worden aan de hand van de in het 'Handboek Risicozonering Windmolens vigerende versie' (ProRail) bedoelde minimaal vereiste afstand van de mast tot het spoor. Deze minimaal vereiste afstand bedraagt van de buitenkant van de mast tot het hart van het buitenste spoor 2,85 meter + 5,0 meter + halve rotordiameter.

4.6.3 Conclusie

Het aspect 'externe veiligheid' kent bij inachtneming van bovenstaande voorwaarden geen belemmeringen voor het voorliggend planvoornemen.

4.7 Slagschaduw en hinder

4.7.1 Algemeen

Windmolens kunnen leiden tot slagschaduw wanneer de zon op de rotorbladen schijnt. Als slagschaduw op het raam van een woning valt, kan dat als hinderlijk worden ervaren. Vooral de wisseling tussen wel en geen schaduw speelt hierin een rol. Bij moderne windmolens met drie rotorbladen is de slagschaduw in de praktijk beperkt. Deze windmolens hebben een maximale omwentelingssnelheid van 8 tot 18 toeren per minuut. Het maximale aantal bladpassages is daardoor 54 per minuut, dit komt overeen met een frequentie van 0.9 Hz. Uit onderzoek is gebleken dat mensen vooral last hebben van het afwisselen van schaduw en licht bij een hogere frequentie, tussen de 2,5 en 14 Hz.

In het activiteitenbesluit regels voor het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering opgenomen. Voor bepaalde situaties is het nodig dat een windturbine is voorzien van een automatische stilstandvoorziening, die de windturbine afschakelt als er slagschaduw optreedt bij gevoelige objecten. Dit is nodig als:

- de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en;
- gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en;
- als er in de door de slagschaduw getroffen gevels van gevoelige objecten ramen aanwezig zijn.

De afstand wordt bepaald van een punt op tiphoogte van de windturbine tot de gevel van het gevoelige object. Het bevoegd gezag kan met betrekking tot het in werking hebben van een kleinschalige windturbine aanvullende maatwerkvoorschriften stellen, ten behoeve van het voorkomen of beperken van hinder door slagschaduw en lichtschittering.

4.7.2 Conclusie

Belangrijke nadelige gevolgen van slagschaduw op de omliggende woon- en leefomgeving van potentiële kleine windmolens zijn niet te verwachten of kunnen voorkomen worden door middel van een

stilstandsvoorziening. Belangrijke nadelige gevolgen voor de omgeving als gevolg van slagschaduw kunnen daarom worden uitgesloten.

HOOFDSTUK 5 JURIDISCHE ASPECTEN EN PLANVERANTWOORDING

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de opzet van dit juridische deel. Daarnaast wordt een verantwoording gegeven van de gemaakte keuzes op de verbeelding en in de regels. Dat betekent dat er wordt aangegeven waarom een bepaalde functie ergens is toegestaan.

5.2 Opzet van de regels

5.2.1 Algemeen

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) die op 1 juli 2008 in werking is getreden, is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De digitaliseringsverplichting geldt vanaf 1 januari 2010. In de ministeriële Regeling standaarden ruimtelijke ordening is vastgelegd dat de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) de norm is voor de vergelijkbaarheid van bestemmingsplannen. Naast de SVBP zijn ook het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening en de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten normerend bij het vastleggen en beschikbaar stellen van bestemmingsplannen.

De SVBP geeft normen voor de opbouw van de planregels en voor de digitale verbeelding van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de normen van de SVBP2012.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende verbeelding waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze verbeelding kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De verbeelding en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Algemene regels;
3. Overgangs- en slotregels.

5.2.2 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

- *Begrippen (Artikel 1)*
In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen.
- *Wijze van meten (Artikel 2)*
In dit artikel zijn definities inzake het meten voor de toepassing van de regels opgenomen.
- *Toepassingsregel (Artikel 3)*
In dit artikel is opgenomen dat de regels genoemd in artikel 3 van het plan gelden ter aanvulling op alle vastgestelde ruimtelijke plannen van de gemeente Ommen. Voor het overige geldt dat de regels van deze ruimtelijke plannen en verleende omgevingsvergunningen van overeenkomstige toepassing blijven.

5.2.3 Algemene regels

Hoofdstuk 2 bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. Dit hoofdstuk is opgebouwd uit:

- *Anti-dubbeltelregel (Artikel 4)*
Deze regel is opgenomen om een ongewenste verdichting van de bebouwing te voorkomen. Deze verdichting kan zich met name voordoen, indien een perceel of een gedeelte daarvan, meer dan één keer betrokken wordt bij de berekening van een maximaal bebouwingspercentage.

- *Algemene bouwregels (Artikel 5)*
Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het plaatsen en gebruiken van één of meer kleine windmolens tot een maximale tiphoogte van 25 meter, mits wordt voldaan aan de in dit artikel beschreven voorwaarden.
- *Algemene gebruiksregels (Artikel 6)*
Het bevoegd gezag kan bij verlening van een omgevingsvergunning als bedoeld in Artikel 5 nadere eisen stellen aan de plaats, omvang en gebruik van de windmolen. Tevens moeten de windmolens voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en andere randvoorwaarden.
- *Algemene afwijkingsregels (Artikel 7)*
Voor zover niet aan de planregels zoals opgenomen in Artikel 5 en Artikel 6 kan worden voldaan, kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van deze bepalingen, ten behoeve van windmolens die niet binnen de regels passen, maar waar onder voorwaarden medewerking aan kan worden verleend.

5.2.2 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 3 van de regels staan de overgangs- en slotregels. In de overgangsregels is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan. In de slotregel wordt aangegeven hoe het bestemmingsplan wordt genoemd.

5.3 Verantwoording van de regels

Voorliggend paraplubestemmingsplan voorziet in de juridisch-planologische regeling over de realisatie van kleine windmolens in de gemeente Ommen. Voor wat betreft de aard en inhoud van dit paraplubestemmingsplan wordt aangesloten bij de regels zoals die gelden in nabijgelegen gemeentes, zoals de gemeente Hardenberg en/of Dalfsen. Hiermee gaat voor alle geldende plannen in de gemeente Ommen dezelfde regeling voor kleine windmolens gelden. In de plannen waarin nog geen regeling voor windmolens was opgenomen, wordt dit nieuw toegevoegd. Het paraplubestemmingsplan heeft alleen betrekking op de regeling voor windmolens en beoogt geen wijziging aan te brengen in de overige regels van de vigerende plannen.

Ondanks de positieve grondhouding van de gemeente, zijn er ook gebieden waar de ontwikkeling van kleine windmolens in principe op voorhand niet mogelijk is. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om gebieden die zijn aanwezen als Natura 2000-gebied of Natuurnetwerk Nederland. Ter bescherming van de aanwezige natuurwaarden zijn windmolens hier in principe niet toegestaan. Ook het ontwikkelen van windmolens in woongebieden en/of stads- en dorpskernen is vanuit ruimtelijk oogpunt niet gewenst, doordat het rendement in stedelijk gebied lager is (door minder wind) en milieutechnisch ongewenste situaties ontstaan (de afstand tot omliggende woningen).

De windmolens worden toegestaan ten behoeve van het eigen gebruik van agrarische bedrijven, hiermee worden commerciële partijen uitgesloten. Op deze manier kan de hoeveelheid aan windmolens in het buitengebied van de gemeente Ommen gereguleerd worden en wordt ontsierende wildgroei tegen gegaan. Een afwijking betreft de zogenaamde 'postcode-roos-regeling', waarbij directe omwonenden kunnen participeren in de realisatie en gebruik van een windmolen, dit als doel om lokale initiatieven mogelijk te maken. Er worden per bouwvlak maximaal twee windmolens toegestaan waarvan de hoogte niet meer dan 25 meter mag bedragen.

Een omgevingsvergunning voor het bouwen van een kleine windmolen wordt slechts verleend, indien is aangetoond dat de beoogde ontwikkeling voldoet aan het ruimtelijk beleid, de regels zoals opgesteld in dit paraplubestemmingsplan en de diverse milieuaspecten. Eveneens zijn er enkele afwijkmogelijkheden opgenomen, die het mogelijk maken om onder voorwaarden af te wijken voor zover niet aan de planregels kan worden voldaan. In dat geval kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van deze regels, ten behoeve van windmolens die niet binnen de regels passen, maar waar onder voorwaarden medewerking aan kan worden verleend.

HOOFDSTUK 6 ECONOMISCHE- EN MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

Economische uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan dient op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in de plantoelichting minimaal inzicht te worden gegeven in de economische uitvoerbaarheid van het plan. Als er sprake is van ontwikkelingen waarvoor de gemeente redelijkerwijs kosten moet maken, moeten deze kosten worden verhaald op de initiatiefnemer c.q. ontwikkelaar.

Dit paraplubestemmingsplan heeft uitsluitend als doel om het beleidskader voor kleinschalige windmolens te vertalen naar een concreet bestemmingsplan. De kosten die worden gemaakt voor het opstellen van voorliggende paraplubestemmingsplan worden gefinancierd uit de gemeentelijke middelen.

Het oprichten van kleinschalige windmolens is zowel bij recht toegestaan als ook na het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bestemmingsregels. In deze laatste situatie, het afwijken van de regels, worden deze vergunningskosten door middel van leges gedekt. De economische uitvoerbaarheid ligt in dat geval in de handen van initiatiefnemers.

Er worden in dit plan kleinschalige windmolens bij recht toegestaan, mits voldaan wordt aan opgenomen voorwaarden, zie artikel 5 van de regels. Artikel 6.1 van de Wro bepaalt dat burgemeester en wethouders een belanghebbende die als gevolg van een bepaling van een bestemmingsplan (of een ander ruimtelijk besluit) schade lijdt, in de vorm van inkomensderving of waardevermindering van een onroerende zaak, op zijn verzoek een tegemoetkoming in de schade toekennen. Daarbij geldt dat binnen het normale maatschappelijke risico vallende schade blijft voor rekening van de aanvrager van deze zogenaamde planschade. Daarnaast wordt ook een waardevermindering tussen de 2% en 5% ontstaan door een verandering in het planologisch regime binnen het normale maatschappelijke risico gerekend.

De kleine windmolens welke bij recht in dit bestemmingsplan worden toegestaan, dienen volgens de regels zo gesitueerd te worden dat de afstand tussen de windmolen en woningen van derden of andere gebouwen van derden waar mensen permanent verblijven, dan wel de meest nabijgelegen gevoelig bestemming, minimaal 4 maal de ashoogte van de windmolen bedraagt. Gezien deze tussenliggende afstand wordt aangenomen dat er als gevolg van voorliggend paraplubestemmingsplan geen planschade op woningen van derden of andere gebouwen van derden ontstaat. In de Wet ruimtelijke ordening is immers bepaald dat binnen het normaal maatschappelijk risico vallende schade niet voor planschade in aanmerking komt. Daarbij is specifiek bepaald dat bij indirecte planschade tussen de 2% en 5% van de geleden schade, zoals een waardevermindering of inkomensderving als gevolg van een nadelige nabije ontwikkeling, voor rekening van een aanvrager blijft. Gezien de vereiste tussenliggende afstand, welke is opgenomen in de regels van dit plan, zal van indirecte planschade van meer dan 5 % geen sprake zijn.

Bij het toepassen van een afwijkingsbevoegdheid (zoals opgenomen in de regels in artikel 7) wordt een planschadeovereenkomst gesloten met de betreffende aanvrager. Hiermee komen eventuele planschadekosten voor rekening van de aanvrager. Dit geldt voor de afwijkingen van het bestemmingsplan ten behoeve van kleine windmolens.

Dit bestemmingsplan bevat geen aangewezen bouwplan (artikel 6.12 in samenhang met artikel 6.2.1 van de Wro). Het opstellen van een exploitatieplan is daarom niet aan de orde. Voor de te verlenen omgevingsvergunningen op basis van dit parapluplan gelden de leges zoals opgenomen in de legesverordening.

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De gemeente Ommen heeft de ambitie in 2030 energieneutraal te zijn. Om dit te bereiken is het van belang het energieverbruik te verminderen en over te schakelen op hernieuwbare vormen van energie, zoals wind- en zonne-energie. Kleine windmolens kunnen daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Om deze sneller en eenvoudiger te kunnen vergunnen is voorliggend paraplubestemmingsplan opgesteld. Daarmee levert de gemeente een bijdrage aan het oplossen van een maatschappelijk vraagstuk; de energietransitie.

Maatschappelijk draagvlak

De gemeente Ommen hecht veel waarde aan het creëren van draagvlak en participatie. De ervaring leert dat een goede landschappelijke inpassing en vroege betrokkenheid van omwonenden en andere belanghebbenden van groot belang is voor het creëren van voldoende draagvlak voor kleine windmolens. Bij

het plaatsen van de toegestane windmolen(s) moet rekening worden gehouden met de maat, schaal en het karakter van de omgeving. Met een juiste situering op het erf en een goede kleurstelling is een zorgvuldige landschappelijke inpassing goed mogelijk. Door de wensen (en eventuele bezwaren) van omwonenden vroegtijdig te inventariseren en waar mogelijk te honoreren, wordt de betrokkenheid vergroot en de uiteindelijke kans op bezwaren verkleind. Ook financiële participatie van omwonenden (middels een postcode-roos) of de realisatie van andere wensen van omwonenden, kan bijdragen aan het creëren van draagvlak. Mogelijk kan gezamenlijk worden opgetrokken, waardoor voor alle partijen meerwaarde ontstaat.

HOOFDSTUK 7 VOOROVERLEG EN INSPRAAK

De procedure voor vaststelling van een bestemmingsplan is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening. Aangegeven is dat tussen de gemeente en verschillende instanties waar nodig overleg over het plan moet worden gevoerd, voordat een ontwerpbestemmingsplan ter visie kan worden gelegd. Bovendien is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (zienswijzenprocedure).

7.1 Vooroverleg

7.1.1 Het Rijk

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. Het Barro is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Geoordeeld wordt dat dit paraplubestemmingsplan geen nationale belangen schaadt. Daarom is afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

7.1.2 Provincie Overijssel

Gelet op de aard en omvang van voorliggend paraplubestemmingsplan zijn provinciale belangen relevant. In het kader van het wettelijk vooroverleg is de Provincie Overijssel betrokken bij dit parapluplan. De Provincie heeft geen aanleiding gezien een reactie/zienswijze in te dienen. Hiermee is het wettelijk vooroverleg met de Provincie met positief resultaat afgerond.

7.1.3 Waterschappen

Gelet op de aard en omvang van voorliggend paraplubestemmingsplan zijn er naar verwachting vooralsnog geen waterschapsbelangen in het geding. Het plan is voorgelegd aan de relevante waterschappen, deze hebben aangegeven dat in het algemeen de conclusie is gerechtvaardigd dat het parapluplan geen noemenswaardige effecten op de waterhuishouding zal hebben.

7.2 Inspraak

Conform de gemeentelijke inspraakverordening kan het bestuursorgaan zelf besluiten of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid.

Het ontwerp parapluplan (bestemmingsplan) heeft vanaf donderdag 3 maart 2022 gedurende zes weken ter inzage gelegen. De laatste dag van de termijn was woensdag 13 april 2022. Het ontwerp parapluplan heeft op de website van de gemeente (www.ommen.nl) als pdf ter inzage gelegen en in gedrukte vorm op het gemeentehuis. Ook via www.ruimtelijkeplannen.nl is het ontwerp bestemmingsplan raadpleegbaar geweest.

De ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan en de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen is bekendgemaakt in het huis-aan-huis-blad Ommer Nieuws van woensdag 2 maart 2022, de Staatscourant van 2 maart 2022 en op de gemeentelijke website (www.ommen.nl).

Er zijn een drietal zienswijzen ontvangen. De ingekomen zienswijzen zijn in een 'notitie zienswijzen' samengevat en voorzien van een gemeentelijk reactie, deze nota is als bijlage bij het vaststellingsbesluit bijgevoegd. De zienswijzen hebben geleid tot wijziging van het bestemmingsplan, daarnaast is er sprake van een aantal ambtshalve wijzigingen. Het paraplubestemmingsplan dient daarom gewijzigd te worden vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Ommen.